

Oponentský posudek disertační práce

Filip Coppens, *Komplex Wabetu a dvora v chrámech třicáté dynastie a Ptolemaiovské a Římské doby / The Complex of Wabet and Court in Temples of the Thirtieth Dynasty and the Ptolemaic and Roman Period*. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Český egyptologický ústav, Historické vědy - egyptologie, 2008, 459 stran (včetně 100 obrázků). Vedoucí práce Prof. PhDr. Ladislav Bareš, CSc.

Egyptolog Filip Coppens je autorem obsáhlé disertační práce „*The Complex of Wabet and Court in Temples of the Thirtieth Dynasty and the Ptolemaic and Roman Period*“. Toto rozsáhlé téma, které zahrnuje oblasti egyptských dějin, architektury, umění, náboženství a filologie, je v egyptologii zcela ojedinělé. Souborný výklad architektonického celku, který se nachází v některých chrámech 30. dynastie a zvláště Ptolemaiovské a Římské doby a který je tvořen otevřeným dvorem a vyvýšenou zastřešenou kaplí (*wabet*), dosud nebyl předložen. Navíc nebyl ani popsán a definován v zásadních pracích o staroegyptských chrámech či v renomovaných egyptologických encyklopediích.

Slovy autora „tato práce soustřeďuje obecné charakteristiky a základní komponenty všech komplexů za účelem lepšího porozumění jejich funkce v chrámu a jejich vývoje v čase na základě dostupných textových a výzdobných materiálů“. Po úvodní obecnější části (s. 38-51), v níž jsou také formulovány cíle disertační práce, následuje vlastní text členěný do šesti kapitol. V první kapitole (s. 52-102) se nachází základní popis všech 13 chrámů, - jejichž součástí je komplex *wabetu* a dvora -, doprovázený jejich půdorysy a fotografiemi. Druhá kapitola (s. 103-114) pojednává o umístění, orientaci, plánu a datování komplexu, jehož typická podoba se poprvé objevuje v Horově chrámu v Edfú za vlády Ptolemaia III. Ve třetí kapitole (s. 115-146) autor důkladně rozebírá všechny známé termíny označující tento stavební komplex, pro něhož se nejčastěji používal výraz „sídlo prvního svátku“ konajícího se v důležitém (a zároveň nebezpečném) období na přelomu starého a nového roku.

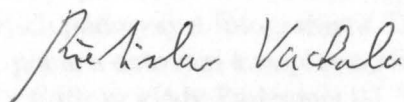
Nejobsáhlejší čtvrtá kapitola (s. 147-404) je věnována výzdobnému programu komplexu. Autor v ní analyzuje všechny texty a vyobrazení dochované v pěti hornoegyptských chrámech (z počátku Ptolemaiovské doby na Fíle a v Edfú, z pozdní Ptolemaiovské doby v Dendeře a z Římské doby v Šanhúru a el-Kala), přičemž je schopen vymezit dvě základní témata: ochranu přirozeného běhu událostí (scény a nápisy v otevřeném dvoru) a přípravu božstev k jejich omlazení (scény a nápisy na stěnách vyvýšené kaple). Konkrétní význam mají četné analyzované scény a nápisy týkající se rituálních aktů prováděných před obnovou soch bohů a dále přinášení obětí jídel a nápojů. V páté kapitole (s. 405-429) se F. Coppens zabývá původem a vývojem tohoto typického, dobře promyšleného výzdobného schématu, který plně odpovídal funkci komplexu *wabetu* a dvora a v nich se odehrávajícím rituálům. Velmi zajímavá je závěrečná šestá kapitola (s. 430-456),

v níž autor sleduje stavební předchůdce komplexu *wabetu* a dvora v chrámech Nové říše, Třetího přechodného období a Pozdní doby. Shrnutí autorových opodstatněných závěrů je podáno v Závěru (s. 457-459). Disertační práce je opatřena rozsáhlým poznámkovým aparátem (celkem 1879 průběžně číslovaných poznámek) a vyčerpávající bibliografií (s. 10-36).

Předložená disertační práce je na výborné úrovni a vědecky velice přínosná. Právnem byla již vydána v knižní podobě (*The Wabet. Tradition and Inovation in Temples of the Ptolemaic and Roman Period*, Prague 2007) jako výstup v rámci plnění vědecko-výzkumného záměru „Výzkum civilizace starého Egypta“ (MSM 0021620826).

Jsem přesvědčen, že autor splnil v plné míře požadavky pro udělení doktorského titulu. Doporučuji, aby jeho kvalitní rigorosní práce byla přijata k obhajovacímu řízení.

Praha, 13. října 2008

Prof. PhDr. Břetislav Vachala, CSc.
Český egyptologický ústav FF UK